

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésénél
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Tripolisz okkupációja.

Mit keres Olaszország Tripoliszban? Hatalmat, bányákat, piacot, gyarmatot, hódítást, dicsőséget — csak éppen jogot és igazságot nem. Mert ha a jog és igazság dönti el a tripoliszi vitát, akkor Olaszországnak nem hatalom, bánya, hódítás és dicsőség, hanem vereség jut Tripoliszban.

Nem ismeretlen fogalom az olaszok előtt a vereség. Próbáltak ők már dicsőséget keresni Lisszánál, Kusztóznánál: nem igen dicsekszenek vele, hogyan sikerült. Aztán próbáltak diadalt keresni Abessziniában. Minden jog ellenére törték rá a fekete császárságra, könnyű diadal, olcsó dicsőség reményében. Aduánál aztán a futó olasz katonák hátrá verték a lenézett feketék a tanulságot, hogy az abessziniak az olasz elnyomásból nem kérnek. Azóta nagyon békés volt az olasz királyság kifelé. Csak az olasz Tirolra és Triesztre kacsintott néha, oda sem hivatalosan. Hivatalosan jómak látta meghuzódni és élvezni a hármasszövetség nyújtotta biztonságot. Most egyszerre váratlanul lepi meg a világot a tripoliszi betöréssel.

Mert az bizonyos, hogy a mit Olasz-

ország Tripoliszban elkövet, az közönséges betörés, nyílt erőszak, hivatalosan bejelentett eltulajdonítási célzattal. Tripoliszt a mult, a lakosság érzése, a nemzetközi szerződések török területnek bizonyítják. Az olaszok, mikor lábukat erre a földre teszik, nem hivatkozhatnak másra, mint hogy ők az erősebbek.

Ez pedig csunya arculütése a híres európai civilizációnak.

Tartunk interparlamentáris értekezleteket, nemzetközi békekongresszusokat, szervezünk nemzetközi békebiróságot Hágában s fennen hirdetjük, mennyivel különbek vagyunk a nyam-nyam négereknél. Olaszország pedig, mely az ós római kultúra egyenes és törvényes leszármazottjának tekinti magát, semmivel sem bizonyul különbnek a nyam-nyamoknál. Épp úgy rajta üt Tripoliszon, mint a nyam-nyamok a hottentóttákon; a különbség csak az, hogy kronométerrel a kezében táviratozza meg az olasz királyi kormány a török császári kormánynak, hány óra, hány perckor tekinti a hadi állapotot megkezdettnek.

Ezekben elintézve az olasz támadás teljes jogtalanságát, meg kell állapítanunk azt is, hogy ezt a jogtalan háborút Tö-

rökországra nagyrészt a szabadkőműve ujtörök kormány zudította.

Az ujtörökök — a páholyban tanult módszer alapján — csak arra törekedtek, hogy minden hatalom az ő kezükben legyen; aztán nyugodtan éltek a hatalomból s eszükbe sem jutott, hogy a hatalommal hazájuk javára éljenek. Tudták, hogy az olasz Tripoliszra éhes. Tudták, hogy az olasz a világ leggyengébb katonája. Tudták, hogy Tripoliszt nem nemzetközi szerződés, hanem csak erős katonaság tudja megtartani Törökország számára. Ennek dacára a Magyarországnál háromszor nagyobb területen nem tartottak több, mint 8000, mondd nyolcezer katonát. Éppen elég arra, hogy még a katonailag gyenge olaszok az étvágyat is felcsiklandozza, de száználmasan kevés a tartomány megvédésének még csak megkísérlésére is. Ekkora erővel szemben még az olasz hadsereg is képes győzni.

Mikor aztán itt a baj és ki kellene állani bátran a sikra, a páholyból kormányra jutott ujtörök hősök egyszerűen lemondanak. Vitézek voltak, mikor az öreg Abdul Hamid elkergetéséről s más-gondolkozásu török hazafiaknak az utcán, csufos, gyalázatos felakasztásáról volt szó.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Budapesti krónika.

Budapest, 1911. szept. 30.

Mi volt a heti esemény?
 Ezen töröm az eszem én!
 Tán, hogy nem fog sokáig a
 Mai parlament állni?
 No erről itten
 Egy félperceig sem
 Fogok parlamentálni...
 Vagy arról essék szóbeszéd,
 Hogy ha az utcára kimégy
 Hát szinte fázol,
 Mivel úgy állunk,
 Hogy nálunk
 Minden, a mindenki gázol?!
 Szó sinesen róla
 E nóta
 Oly régi, mint az úkapám,
 Csapán
 Ott van a baj;
 Hogy, haj!
 Megjuthat nap nap után.
 Mert nézzük meg csak Budapestet:

Gázol a villamos,
 A takaros,
 Az ujráfestett;
 Gázol a gyorsan hajtó
 Autó;
 Az omnibusz, a gummirádlis —
 S mert biztonságunk ily laza
 Nem tudhatom
 Egy szép napon
 Nem-e kerül a sor reám is
 És hogy ebédre
 Még élve
 Vagy halva mék haza...!

Elmult e hét, e hónap,
 S a tűzoltónapl
 Budától—Pestig
 Reggeltől-estig
 Talpon
 Ott állott minden utcasarkon
 Egy kicsi hölgy, meg egy nagy persely.
 Az égbolt: kék volt,
 S minden hölgy szép volt,
 De oh! kegyetlen Fátum
 Oly magas volt a dátum
 Hogy a fess tűzoltó legények

Szegények!
 Már most, legelső ízben
 Benn maradtak a — vizben!!

— 116.

Vasárnapról-vasárnapra.

Ossi hangulatok.

Komor, szürke felhők lepik el az ég kékjét, sűrű nehéz ólmos eső szitál, . . . az ősz bánatos boruja nehezedik a lelkemre. A tegnap még virulva viruló, reménysszerű falevelek sárgulnak és hullanak, hullanak. Valami szomorú reménytelenséget, valami leirhatatlan bánatos pusztulást jelentenek ezek a hulló falevelek. Mintha lelkünknek sok szép, gyönyörködtető boldogító reménye szakadna le és hullana a piszkos sárba. Belefájdul a szívünk ebbe a szürke szomorúságba.

A természet hangjának szomorú akkordjai visszhangot ütnek a lelkünkben. Bánatos bugással töltik meg a szivemet, belezudítják a szenvedések áradatát. Megérezem a természet szenvedését, az élet küzdelmét a pusztulással, a halállal. Hogy talán nem is így van, talán ezek a bus akkordok csak keretei az én ősi hangulatomnak, úgy érzem, mintha a termé-

20 százalékkal olcsóbb uri ruha beszerzési forrás.

Ha finom szöveteiből készült divatos és modern szabású ruhát szeret viselni olcsón, sétáljon el

Darabont Gyula előnyösen ismert
 uri szabó divattermébe, Páris-u. 12. sz. alá, vagy hívja fel 980 sz. telefont,

mert azért van mellékutcában ez a különben teljesen modernül berendezett divatterem, hogy vevőit olcsón és jól szolgálhassa ki. Dus rakéta-ramba megérkeztek a legjobb gyártmányú angol, francia, skót és hazai szövetek, double felöltő és divat mellénykalmék berendezkedésem olyan, hogy a legkényesebb izlést is kielégíthetem. Mőhelyemet és mintáimat bárki vételkényszer nélkül megtekintheti. **Elsőrendű munkaerők.** Vidékre mintát küldök, esetleg egy jól álló viselt öltöny beküldése elég, erről ujjat készítek. Hítelképes egyéneknek és tisztviselőknak részletre is.

Akkor nem volt náluk nagyobb legény. De a komoly bajt megelőzni nem tudták vagy nem akarták s mikor bekövetkezett, megszöknek előle.

Régóta tartja magát az a mondás, hogy Törökország felbomlása megkezdődött. Ha ez a szerencsétlen ország még egy pár évig szabadkőműves vitézség és bölcsesség vezetése alatt marad, bizony sikerülni fog ezeknek a felbomlást be is fejezni tökéletesen.

A háborura vonatkozó híreket ezekben a távirati tudósításokban foglaljuk össze:

A harc kezdete.

Róma, szept. 30.

A Tribuna jelentése szerint a kormány a hadtűzenetet táviratilag küldötte Konstantinápolyba és utasította az olasz hajórajt, hogy ma este lépjen akcióba. A Giornale d'Italia szerint Törökország válasza délután 5 órakor érkezett Rómába. Törökország nem válaszolt Olaszország peremtörök követeléseire, amely eljárása előrelátható volt. A kormány azon elhatározása, hogy megüzeni a háborút, az egyetlen és szükséges következmény volt.

Róma, szept. 30.

A Stefani-ügynökség jelenti Konstantinápolyból: Az angol kormány a török flotta szolgálatában álló összes angol tiszteket visszahívta.

Páris, szept. 30.

A Havas-ügynökség jelenti Konstantinápolyból tegnap este 10 óra 30 perckor kelt távirattal: Tripolisban és Bengháziban olaszok partraszálltak.

szet volna reflexe az én lelkemben, öntudatomban élő hangulatoknak.

... A lelkünkben, az életünkben is folyton folyvást változik a tavasz, nyár, ősz, tél. De a nyár olyan rövid, olyan hirtelen elrepi a boldogító, melegítő napsugarával és elfoglalja helyét a hideg és rideg ősz. Ó csak ősz ne jöjjön soha, soha.

Hangtalan panasz sir fel a lélekből, miért nincs örök tavasz, nem, — örök nyár. Nem vágyom az örök tavaszt, nem a csalfa reményekkel kecségető, bolondító sugarát. Örökké csak remélni, be nem teljesült, meg nem valószínű reményekkel élni? Ezt nem akarom, ezt nem kívánhatom. A boldogságért epedő remények tavaszára jöjjön a teljesülések igazi boldog, örök nyara. Ez az epedésem, ez az akarássom nyugózi, hajtja, űzi, tettekbe készíti a lelkemet.

Hiszek a napsugaras tavaszban, mert binni akarom, hogy utána, ha nem is mindjárt, de eljön az örök nyár. Csak a sugártalan ősztől félek, amely néha-néha olyan, mintha örökké akarna tartani. És ilyenkor távozom, borzongok. Ilyenkor fekete, sötét gondolatok ülnek a lelkemre. Hessegetem őket, sikerül is elűznöm, de aztán ismét visszaszállnak. Elfog néha az őszi reménytelenség, küzd bennem a kettő egymással: a remény és a reménytelenség, uly

Páris, szept. 30.

A Havas-ügynökség jelenti Szalonikiból tegnapi kelettel: Egy olasz cirkáló a prevezai kikötőben elpusztított egy török torpedónaszádot és ennek legénységét a szárazföldre helyezte. A katonai hatóságok egy zászlóaljot küldtek Prevezába.

Róma, szept. 30.

A Corriera d'Italia jelenti Tripolisból ma délelőtt 10 órától: Olasz páncélos-hajók közeledtek a kikötői parthoz és egy gőzcsonak a parton evezett. Több tengerésziszt fehér zászlóval partraszállt és felszólította a török hatóságokat a vár átadására. Ez az eljárás az olaszoknál nagy lelkesedést keltett. Eddig incidens nem történt.

Konstantinápoly, szept. 30.

Egy olasz hadihajó tegnap délben két török torpedónaszádot Prevezánál megtámadott. Az egyik megmenekült, a másikat lövés érte és a hajó elől menekülve, zátonyra jutott. A legénységet megmentették. Híre jár, hogy egy olasz hadihajó Tripolisnál zátonyra került.

A pápa és az okkupáció.

Róma, szept. 30.

A pápa a tripoliszi okkupációt minden részében és minden tekintetben helyesli. Ennek azonnal kifejezést is akart adni, de ebben Mery del Val vatikáni államtitkár megakadályozta. Mindenesetre intézkedett a pápa, hogy az Osservatore Romano, a Vatikán hivatalos lapja, ne írjon semmit sem az okkupáció mellett, sem ellene.

váltakoznak, mint a derűs kék- és a komor felhős égbolt ilyenkor. Vajjon utoljára is melyik lesz a győzelem?

Ugy érzem, van a lelkemben valami melegség és ezt a boldogító meleget nem tudja az őszi hideg sem lehűteni, sőt ez a tűz még a téli fagyot is feloldja.

Azt mondják, az ősz a lemondást jelenti. Lemondás? Ez a szó gyávaságot jelent, meghunyászkodást. Nem méltó az emberhez. Az embernek küzdeni, harcolni kell, fáradni — a boldogságért, de nem lemondani. Csak a lélek nélküli küzdelemben kifáradt, megtört emberek, azok szoktak lemondani, azok, akik meghasonlottak már önmagukkal, az emberekkel, az étellel, s akik kidőltek a féltuton. Igen, mert a küzdelemhez erős megalázás, de nem hiu elbizakodottság kell. . . . És hit és remény. Ha ezek nem volnának meg, akkor minden második ember golyót röpítene az agyába, akkor az ember tehetetlen roncs volna, aki sem dolgozni, sem — imádkozni nem tud hívő és remélő lélekkel.

Es amikor ezek a gondolatok öntik el a lelkemet, akkor egyszerre érezni kezdem, hogy nem tud bennem urrá lenni az ősz reménytelen, bánatos hangja, elfoglalják a helyét az életre, küzdésre, boldogságra bátorító szép virágos tavaszi remények. . . . La Ly.

Róma, szept. 30.

Vatikáni körökből azt jelentik, hogy a pápa nagyon érdekli a tripoliszi események iránt és elrendelte, hogy ma minden istentiszteleten imádkozzanak a flottáért.

A hatalmak.

Bécs, szept. 30.

A Neue Freie Presse tudósítója egy diplomáciai személyiségtől, aki Törökország szándékait pontosan ismeri, a következő közléseket kapta: Még mindig van lehetőség, hogy Olaszország és Törökország között nem kerül háborura a sor. A hatalmak azon fáradoznak, hogy a háborút minden körülmények között megakadályozzák. Lehetséges, hogy Törökország arra határozza el magát, hogy az olaszokat Tripolisban engedje partraszállni és csak protestálni fog e lépés ellen, de nem rendeli el, hogy a tripoliszi katonaság fegyveres ellenállást fejtessen ki az olasz csapatok partraszállása ellen.

A nagyvezir lemondott

Konstantinápoly, szept. 30.

A porta, úgy látszik, az utolsó pillanatban még egy békés kísérletet tesz. Haki pasa nagyvezir tegnap délután megjelent a szultánnál és sirva nyújtotta be lemondását.

— Ily súlyos helyzetben — úgy mond a nagyvezir — szívesen maradna a kormány felségem mellett, azonban nem vállalhatja a felelősséget a következményekért. A minisztertanácsban nem volt egységes vélemény, kérem felmentésemet.

A szultán meghatottan fogadta a nagyvezir jelentését és így szólott:

— A mostani súlyos pillanatokban én magam is szívesen lemondanék, de az ország iránt való kötelességérzetem azt parancsolja, hogy az utolsó percig helyemen maradjak.

A szultán ekkor Said pasát bizta meg a kormány alakításával. Said pasa a felelősséget a lemondott kormányra fogja háritani és csupán azt kívánja a legközelebbi napokban összehívandó kamarától, hogy nyugodjék bele a történetekbe, gondoskodjék arról, hogy Törökország minél előbb heverje ki a szenvedett veszteségeket és vigyázzon arra, hogy a további bonyodalmakat elkerülje s Törökország európai birtokait épségben megtartsa. Ujabb diplomáciai tárgyalások kezdődnek és ha sikerül Törökországnak a nagyhatalmak segítségével elérnie azt, hogy Olaszország elfogadja a szultán névleges szuverénitását Tripolis fölött, akkor Törökország belenyugszik Tripolis okkupálásába, fegyveres ellenállást nem fejt ki és eltűri Olaszország teljhatalmu protektorátusát Tripolisban.

A tartalékosok behívása.

London, szept. 30.

A török kormány elrendelte a tripoliszi török tartalékosok első és harmadik korosztályának, hogy fegyverbe álljanak.

Csemegesző! Hegyi borok! Világhírű LUKÁCS-féle mézédés Csemegesző!

Ügyszintén tisztán kezelt, legkiválóbb minőségű fehér és vörös borok, legolcsóbban: **Mertz Nándor** csemegeüzletében Körös-u. Telefon 448 sz.

Törökország meg fog akadályozni minden partraszállást, mely az olaszok részéről kíséreltetnék meg.

London, szept. 30.

A tegnap lemondott török kabinet helyett már meg van az új kabinet. A török Kucuk Szeid basa és Kránil pasa személyében megerősítését látják annak, hogy a törökök részéről meggondolatlan lépést nem követnek el.

Aehrenthal a királynál.

Bécs, szept. 30.

Gróf Aehrenthal közös külügyminiszter tegnap délután, miután hosszabban tanácskozott Resid pasa bécsi török nagykövettel és két hosszabb sifilozott táviratot kapott Konstantinápolyból, kihallgatáson jelent meg a királynál. Ez az audiencia nagy feltűnést keltett, mert Aehrenthal már tegnap délelőtt volt egyszer kihallgatáson a királynál.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, szeptember 30.

Náday Lajos alelnök egyenyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök bemutatja Baja, Hódmezővásárhely, Szombathely, Mezőtur és Kiskér kérvényeit az általános választójog mellett és a katonai javaslatok ellen, bemutatja továbbá Kőbölkut és a kőbányai keresztény szocialisták kérvényét ugyancsak a katonai javaslatok ellen.

A kérvények hovautalása tekintetében Kun Béla az elnöki előterjesztéssel szemben egyes esetben ellenindítványt terjeszt elő, melyre az ellenzék névszerű szavazást és annak a következő ülésre való halasztását kéri. Elnök így readelkezik.

Szombati nap lévén, felolvassák az interpellációs könyvet, melybe a régieken kívül Désy Zoltánnak az 1912 évi költségvetés előterjesztése, valamint az 1911. évi költségvetésben foglalt rendkívüli kiadásokra megszavazott hitel felhasználása tárgyában való interpellációja jegyeztett be.

A Ház fél egy órákor tér át az interpellációkra.

Rakovszky István az egyik kérvényi bizottság elnöke betérjeszt a kérvények 7. sorjegyét.

Napirend szerint következtek ezután a névszerű szavazások, melyek közül egyet elvégezvén, indítványozók pedig többi ellenindítványait visszavonták és a Ház áttért a véderőjavaslatok folytatólagos tárgyalására.

Preszly Elemér: Hosszasan fejtegeti, hogy Deák Ferenc és hívei szintén vívmány politikát folytattak úgy, mint folytat ma az ellenzék és idősebb Andrásynak valóban sikerült is igen jelentékeny vívmányokat elérni. Így ő alkotta meg a magyar honvédséget. Ne szólja le tehát a jobboldal az ellenzék mostani harcát. Azzal se dicsekedjék a kormány, hogy csinálja meg a honvédséget, mert ennek alapját is ideo. Andrassy rakta le. Idebb Andrassy után már olyan kormányok következtek, amelyek érdekeinek voltak a magyar nemzeti kívánságok iránt. Ha a többiek Andrassy politikáját követnék volna, ma már ki volna építve a nemzet

végainak épülete. Am Tisza Kálmán uralma mindent elorvasztott. Fejtegeti ezután, hogy a közöshadsereg mennyire ki nem elégítheti a magyar nemzet katonai kívánságait. Hosszasan foglalkozik a kérdéssel és azzal fejezi be beszédét, hogy ezt a javaslatot, melyeket a kormány egy esetleges hárszabályrevízióval is rák tud málni akarna, mint az országra nézve sérelmes — az ország anyagi ereje túlhaladó katonai javaslatot, nem fogadja el. (Éljenezés a baloldalon.)

A Ház ezután áttér az interpellációkra.

Kállay Ubul az új közös hadügyminiszternek a hadügyi terhek várható emelésére vonatkozó nyilatkozatai tárgyában interpellálta meg a pénzügyminisztert.

Kiadatik a pénzügyminiszternek.

Jáczkó Pál az érmelléki és krasznamenti kiszázdák felségélyezése tárgyában intézett interpellációt a földművelésügyi miniszterhez.

Kiadatik a földművelésügyi miniszternek.

Ráth Endre kérte interpellációjának elhatalasztását.

A Ház megadta erre az engedélyt.

Désy Zoltán a jövő évi költségvetés mielőbbi betérjesztése ügyében interpellált.

Az ülés vége egyenyed 3 órákor.

A Körözs-partfal diszitése.

Potemkin-rendszer a város rendezésénél.

Incze Lajos és társai vállalkozók már építik a városház mellett levő Körözs-partfal felső diszitését. Óriási kőtömböket raknak végig a partfal tetejére s minden 3 ik alacsonyabb oszlop közé egy-egy óriási kőoszlopot állítanak, amelyeknek az aljára vas virágkosarak és a csucsokra pedig villamos lámpák jönnek.

Annyit mindenesetre már most meg lehet állapítani, hogy ez a drága, mintegy 30,000 koronába kerülő kerítés nem lesz valami imponálóan szép, legfeljebb a virágdiszítés emeli majd, természetesen csak a nyári időben és ha kellőleg gondozzák. Lehet, hogy akadnak, akiknek tetszeni fog, — hiszen Ady Endre verseinek is vannak rajongói. — Az bizonyos azonban, hogy csak gunyos megjegyzéssel szemléli a partdiszítést a nagyközönség.

De eltekintve ettől, milyen kirívó lesz az ellentét a Körözs-part többi pontjaitól, úgy a szentjános-utcai oldalon, mint a partfal folytatásában, valamint a Kossuth utcai házak mögötti partnál.

A rossz nyelvek azt beszélnek, hogy merő számításból csak azért erőszakolták keresztül ezt a partfal-diszítést, hogy kénytelen-kelletlen a Körözs-part többi részét is mielőbb rendezze a város, mert igazán mucsai állapot lesz a disz mellett az, amit most a Szent László hidról mindkét oldalon lehet látni.

Hogy azután lesz-e a további partrendezésre pénze a városnak, az más kérdés.

A mai városrendezési irányzatnál még más dolgot is tapasztalunk és pedig azt, hogy csak a nagy dolgok, a százazrekbe kerülő tervek iránt van fogékonyság és előszeretet a városházán, de a kisebb dolgokkal alig törődnek.

Azért, mert egyszerre nem lehet mindenütt százazrekbe kerülő partfalat emelni,

nem szabadna hagyni, hogy a Szent János-utcával párhuzamos Körözs-part libalegeiő legyen. Nem szabadna megengedni, hogy az új gyalog vashid környékén valóságos tűzerdő nőjön a folyó medrében, amely még veszélyes is lehet, nagy vízáradás esetén, mert akadályozza a víz szabad lefolyását. Arra pedig semmi szükség sincsen, hogy a Bunyitay-ligetet elöntse az ár, mint hajdanában.

Vagy nézzük meg a Körözsnek a régi u. n. Nemzeti-hídon alóli részét, ahol szintén bozót-telepeket találunk.

Ezeket mind lehetne segíteni, kevés költséggel, de nagyobb gonddal.

A mai városrendezés nagyon hasonlít Potemkin rendszerére, nagyon is muszka szisztéma szerint keresztülhajtva.

Szép a haladás, fejlődés, de tervszerűen, a polgárság teherbíró képességének figyelembe vétele mellett, mert másként csakugyan elérjük, hogy aszfalton járunk, de — *mesziláb*.

Millió adóhátrány a vármegyén.

Többször megirtuk már, hogy a vármegyei pótdadók befizetésénél nagy hátrányok vannak, s emiatt a vármegye pénztára nem tud elegendő kötelezettségeinek. Az alispán többször intézkedett ez ügyben, de eddig minden eredmény nélkül.

Legutóbbi körrendeletet kapott minden főszolgabíró, hogy a vármegyei pótdadók behajtásáról jelentsenek, s egyidejűleg tudassák a kintlevőségek nagyságát. A főszolgabírók a napokban tették meg jelentéseiket. Ezekből a jelentésekből meg tudhatjuk, hogy a vármegyének még behajthatatlan esetleges pótdadója az *egy millió koronát* jóval felülmúlja. Egy millió korona pedig érezhető hiány a vármegye háztartásában.

A főszolgabírák különben igen erélyesen jártak el a mulasztó jegyzőkkel szemben. Többek között a magyarszéki főszolgabíró, mivel a nagy kintlevőségek részben az előjáróságok hanyagságán mult, 49 község birájával szemben kimondta az anyagi felelősséget. A járásban három jegyzőnél határozott hanyagságot konstataált a főszolgabíró, ezért javasolta az alispánnak, hogy Popa Mihály, Popa Aurél, Gyenge Károly községi jegyzőknek mindaddig szüntesse be a fizetését, míg csak a kintlevő jegyzői fizetési alapra eső hátrányt be nem hajtja.

A berettyóújfalui járás főszolgabírája egyenesen rámutat, hogy tulajdonképpen mi az oka a nagy hátrányoknak. Ezelőtt ugyanis a vármegyei pótdadókat egy összegben vetették ki a község terhére. A jegyző így az összeget kivette a lakosságra és be is hajtotta. Ma úgy áll a dolog, hogy az adót nem a községre, hanem a lakosságra vetik ki külön-külön számvevőség-nél. Ez még nem volna oly nagy akadály, azonban ahányféle pótdadója van a vármegyének, annyi tételben veti ki és annyiszor hajtja be. Így igen nagy zavarok is állanak elő, de nagy munkát adnak az előjáróságoknak is, melyeknek fillérekkel kell kinlődniük. A berety-

KAJÁRI ÖDÖN

ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALATA
Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46.

HELYI ÉS VIDÉKI TELEFON
497.

Készít villamos világítási és erőátviteli, valamint csengő és házi telefon berendezéseket.

A legjobb minőségű Dr. JUSTH-féle Wolframlámpák 2 K 30 f.-ért kaphatók.

tyóujfa'ui főszo'lgabiró a régi rendszer visszaállítását javasolja.

Sok helyen nem tudják behajtani az adót, mert a végrehajtási novella értelmében nem lehet a foglalásokat eszközölni.

Más helyen a lakosság a rossz termés miatt nem tud fizetni. A főszo'lgabirák mindnyájan biznak benne, hogy ez év végével a kintlevőség nagy része befolyik. Ebből azonban aligha lesz valami.

Finom női szabóság!

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy egy elsőrendű modern szabász vezetése alatt finom női szabóságot rendeztem be.

Tisztelettel

FLEGMAN

divatháza.

Bémer-tér. Alapítva 1888.

A vándor dáges.

Tudja-e Ön, mi az a dáges? A dáges egy kóser pont. Mert nemcsak kóser liba, kóser szálemi és kóser ujságíró van, hanem van kóser pont is. Ennek a kóser pontnak az volna a feladata, hogy a héber szövegekben hol ebben, hol abban a betűben meghúzódjék. Egyszer egyik görbeorru betűnek az orrában, máskor valamelyik görbelábu betűnek a lábában lapul meg nagy ravaszul s bár csak pont, de mivel a választott nép pontja, néha mindjárt betű számba vétetik. Hja, manapság így lesz a dágesből, a kóser pontból betű s a kóser firkászból közvélemény.

Egyszer volt, hol nem volt, valamelyik erdélyi város egyik zsinagógájának felírásában volt egy dáges. A »mikdas« szóban húzódt meg, szerényen, mint a pájész a fül mellett.

Hanem ez a dáges ravasz jószág volt. Egy görbeorru betűbe telepedett bele, pedig a szomszédos pupos betűben lett volna a helye. Hanem a mi dágesünk rátarti legény volt, mint egy bankfiú. Ha már görbék közt kell válogatnia, inkább az orr legyen görbe, mint a hát. A görbe orrhoz húzódt tehát s ez illető városka héberei éveken át jártak a zsinagógájukba és éveken át nem vették észre, hogy az a ravasz dáges milyen kajánul mosolyog le rájuk.

— Micsoda görbe lábak! Pfj!

Ki nem állhatom a görbe lábak! Már a görbe orroeskák, (persze nem hatalmas férfiúi orrgörbületekre gondolt a ravasz dáges) azok sokkal csinosabbak!

Igy élte világát a csalafinta dáges, míg az illető városba bekukkant, egy nagyvárad-i katolikus theologiai tanár. Nevét kötelel diszkrécióból elhallgatjuk, mert megígértük; csak annyit jegyzünk meg, hogy jobban beszél és ír héberül, mint Rabbi Akiba, jobban tud arabusul, mint

Mohammed, szir nyelven elégiákat ír, káldensul ugy társalog, mint magyarul, (a ki nem hiszi, tegye próbára, ha meri) s ő szokta e sorok irójának héber levelezését Tisri hó elsején elintézni.

Nem hiába nagyvárad-i pap: az illető városban első sorban az iránt érdeklődött, mennyiben hasonlít az Nagyváradhoz, vagyis van-e ott is sok zsidó? Megnyugtatták, hogy ott is van több, mint kellene. Erre aztán megnyugodva és otthoniasan kereste a város nevezetességeit s utja véletlenül a zsinagógához vezetete. A minthogy Magyarországon haj, de sok városban minden ut zsinagógához vezet!

A dáges kezdte magát rosszul érezni. Egy ember, a káék sem a lába, sem az orra nem görbe! Ennek itt valami gonosz szándéka lehet!

Pedig nem volt. Csak éppen körülnézett s eszébe jutott, hogy hej mikor itt vitéz urak összegyűltek, tanakodtak s ha esatára trombitáltak, mint a sasok, víni szálltak... Mátyás királlyal az élükön... Most is gyülekeznek, de fűtyölő szóra indulnak el...

Ekközben elolvasta a héber feliratot, abban a »mikdas« szót és a mikdasban kereste a dágest a maga helyén és nem ott találta, hanem a szomszédban.

— Ej, ej, gondolta, én már láttam vándorbotot, vándor kazárt, méhészeti vándortornitót és vándorvesét, de vándor dágest még nem. Ennek nincs vándorlasi engedélye, tehát csavargó. Feljelentem csavargásért a főhatóságánál.

Es ugy tön, amiként beszéle. Feljelentette a csavargó dágest a főrabbinál, aki igen szép levélben megköszönte a szives kollégiális figyelmeztetést és intézkedett, hogy a dáges a maga helyére a görbe orru betűtől a görbelábuhoz áttoloncoltassék.

Igy történt. Azóta az a bizonyos dáges haragosan viesorgatja a fogát, valahányszor Nagyvárad jut az eszébe. Pedig eszébe juthat minden péntek este és minden hosszunapkor. *

A harmadik egyetem ügye.

Budapest, szept. 30.

Lukács László és Zichy János miniszterek ma megerősítették az audienciájukról terjesztett híreket, melyek szerint a harmadik egyetem tárgyában voltak audiencián. Zichy egyidejűleg kijelentette, hogy a katolikus autonómia tárgyában is jelentett az uralkodónak.

Czipő, kalap, harisnya és fehérnemű
legjobban és legolcsóbban
REICHARD áruhaza
czégnél, Fő-utcza szerezhetők be.
Gymnasium, Reál és Polgári
iskolai diák sapkák.
TORNA CZIPŐK. 115

UJDONSÁGOK.

Az idei Katolikus nagygyűlés.

Az Országos Katolikus Szövetség most adta ki az idei Katolikus nagygyűlés programját. A nagygyűlés, mely az előjelekből ítélve még az eddigieknél is impozánsabb, nagyszerűbb, hatalmasabbnak ígérkezik, november 12, 13, és 14. napján lesz Budapesten a Székesfővárosi Vigadóban megtartva. Az ülések sorrendje a következő: A megnyitó nyilvános ülés november 12-én vasárnap d. e. 11 órakor, a második nyilvános ülés 13-án d. u. 5 órakor, a záróülés kedden d. u. 5 órakor. A szakosztályi ülések hétfőn, 13-án d. u. 3 órakor kezdődnek és tartanak a nyilvános ülés megkezdéséig, kedden pedig d. e. 9 órakor veszik kezdetüket. 14-én este lesz a nagygyűlés ünnepi lakomája a Katolikus Kör fehértértermében, melyre november 10-ig lehet jelentkezni. Ugyancsak a nagygyűlés keretében országos intézményeink és fővárosi egyesületeink diszüléseket tartanak november 12-én délután és 13-án délelőtt.

A nagygyűlésen részt vehet minden kath. férfi és nő, ha a részvételre jogosító jegy birtokában van. A nagygyűlési jegy kétféle: a tagsági jegy minden ülésre érvényes, a nyilvános üléseken számozott ülőhelyre jogosít és egyúttal előfizetés a nagygyűlési évkönyvre, a melyben a nagygyűlésen és ennek keretében tartott összes üléseken elhangzott beszédek egész terjedelmükben a szónokok arcképeivel közöltetnek. A tagsági jegy ára 6 korona 50 fillér.

A belépő jegy, a zárt ülésen kívül, minden ülésen való megjelenésre jogosít. Ara 1 korona 50 fillér.

A nagygyűlés jelvényéért, a jegy árán felül nem kell fizetni. A vasutak a szokásos utazási kedvezményeket adják az oda és visszautazása.

Az igazolványok darabjaiért 20 fillér fizetendő.

A nagygyűlés rendezőségének irodája Országos Katolikus Szövetség, IV. Ferenciek-tere 7., III. lépcső, I. emelet 8, ahova a pénzüsszeget és mindentéle megkereséseket küldeni kell.

Tömeges jelentkezéseket legalkalmasabb a plébániák és az egyesületek elnökségei útján megtenni.

A jegyek szétküldése november 1-től 9-ig beszűrőlag tart.

* Oltáregyesületi szentségimádás. A nagyvárad-i Oltáregyesület október havi első ajátosságát ma a Szt. László templomban tartja meg. Reggel 7 órakor szentségkitétel. Kismise közös áldozással, egyegyed 9-kor diákmise, 9-kor szentbeszéd, fél 10-kor nagymise, 11-kor csendes mise, d. u. 3-kor vecsernye, utána olvasó és d. u. 5-kor szentbeszéd, litánia, szentségbetétel. — Ma egyúttal Olvasós Boldogasszony ünnepe van s ma kezdődik az októberi olvasó ajátosság.

Jenny Jenő óras és ékszerész

Nagyvárad, Sz. János-u. 39 sz.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát zseb- és ingaórákban, valamint legújabb kivitelű ékszertárgyait, óra és ékszer javításokat a legjutányosabb árban pontosan eszközlők s valamint briliáns köveket és

tört aranyat napi árban becserelek és megveszem. Óra javításokért 1 évi kezességet vállalok. A helybeli és vidéki n. közönség szives pártfogását továbbra is kérem. Maradtam

tisztelettel

Jenny Jenő.

* **Tisza István gróf a hitelszövetkezetek nagygyűlésén.** Nagyjelentőségű napja lesz *Margitának* október 5-ike. Ugyanis a Bihar-megyei Gazdasági Egyesület szövetkezeteket szervező és ellenőrző bizottsága, mint az országos központi hitelszövetkezet nagyváradi képviselője e hó 5-én délelőtt 11 órakor Margitán nagygyűlést tart. A gyűlésre szóló meghívókat most küldte szét a képviselőiség elnöke, gróf Tisza István. A nagygyűlés a község háza nagytermében lesz megtartva. Az elnöki megnyitót maga Tisza István gróf fogja tartani, mely iránt már eleve nagy érdeklődés nyilvánul meg megyeszerte. A nagygyűlésre a megyebeli hitelszövetkezetek vezetőségein kívül a szövetkezeti ügy iránt érdeklődők is hivatalosak. A nagygyűlés tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó, tartja: Gróf Tisza István, elnök. 2. Jelentés a múlt évi nagygyűlés lefolyásáról, előadja: Pirovich József főellenőr. 3. 12 év eredményei, előadja: Pirovich József, főellenőr. 4. Szövetkezeti gabonarakárakról. Előadja: Broszt Lajos, a margitai szövetkezet elnöke. 5. A szövetkezet erkölcsi és anyagi haszna, előadja: Rosenbersky Gyula, a micskei szövetkezet elnöke. 6. Hitelszövetkezeink lényegesebb hibái. Előadja: Pirovich József, főellenőr.

* **Az adókiivetés és a viriliszog.** Rosenberg Izó cementáru gyáros tegnap beadványt intézett Nagyvárad város központi választmányához, amelyben kéri, hogy az adókiivető bizottság által most reá kiivetett 1900 korona adója alapján vegyék fel az 1912 évi legtöbb adót fizetők névjegyzékébe. Hogy annak idején nem kérte a virilisek közé való felvételét, ezt azzal indokolja, hogy az adókiivető bizottság csak most állapította meg adóját. A törvény szerint a virilisek névjegyzékének összeállításánál az augusztus havi állapot veendő irányadóul, Rosenberg Izó adója pedig augusztusban még nem volt megállapítva. A felső bíróság fogja most eldönteni, hogy Rosenberg Izó kérelmét teljesíti-e, vagy a törvényt akként magyarázza, hogy az augusztus utáni adókiivetés nem veendő figyelembe.

* **Uj művészi bélyegek.** Az Országos Magyar Iskola Egyesület művészi kivitelű, színpompás új levélzáró bélyegeket adott ki az ország szebbnél szebb vidékeinek a látkepeivel. A gyönyörű kivitelű bélyegek méltán megérdemlik azt a szeretetteljes fogadtatást, melyet a társadalmunk már az első sorozat kiadásánál is tanúsított. Egy-egy bélyeg ára 2 fillér. Postautalványon való megrendelésre az egyesület központi irodája (Budapest, központi városbáza I. kapu, félemelet 41. sz.) készséggel küld tetszés szerinti mennyiségű bélyegeket.

* **A pénzüintézetek adója emelkedett.** Több mint két hónapja működik az adóprés, hivatalos nyelven adókiivető-bizottság Nagyvárad város székházában s még körülbelül két hétig tart ez a munkálat. Sok hírlapi közlemény, panasz jelent meg az adókiivető bizottság működéséről a lapokban. Az egyik újságban azt olvastuk többszörös kiadásban, hogy kegyetlenül működik az adóprés, emelik a polgárok adóját; míg más lapok elismerést zengedeztek az adókiivető bizottság méltányos eljárásáért. Egy azonban bizonyos, hogy a III. oszt.

kereseti adó és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója óriási összeggel emelkedik, s ezáltal Nagyvárad városa is tekintélyes községi adóemelkedéshez jut. Ezt igazolja az, hogy pl. 13 nagyváradi pénzüintézet adója 35.173 koronával emelkedett s csupán 3 pénzüintézetnek csökkent az adója 2990 koronával. A pénzüintézetek legtöbbször 3-6 ezer koronával lett több adó kivételre, mint az előző évben. Bár a részvénytársaságokra a mérleg után vetik ki az adót, azt hisszük, ez az adóösszeg később sem lesz kevesebb.

* **Justh Gyula beteg.** Justh Gyula a függetlenségi és 48-as párt vezére, mint Budapestről jelentik, beteg. Tegnap este érkezett Tornayáról Budapestre. Ejjel tüdővérzés lépett fel. A tüdővérzés oly csekély volt, hogy éjjel nem is küldött orvosért Justh Gyula. Csak reggel hívatta dr. Diabella egyetemi tanárt, aki a beteget megvizsgálta és kijelentette, hogy a betegnek aggodalomra nincsen ok. A betegnek néhány napig a szobában kell maradnia. De a legrövidebb idő alatt teljesen föl fog épülni.

* **Visszállító lajtok a vármegyén.** Érdekes kocsikat mutattak be tegnap a vármegyén a tisztikarnak és a járási főszolgabíróknak. Egy nagyváradi ember Egri Adolf ugyanis érdekes visszálító kocsikat talált fel, melyek segítségével akár egy gyermek is nagyon könnyen tud egy hordó vizet a tűzhöz elszállítani. Bemutatott a feltaláló egy másik kocsit is, melyen a sebesülteket lehet gyorsan minden nehézség nélkül elszállítani. A bemutatáson az alispán praktikusnak találta a kocsikat és ígéretet tett, hogy ajánlani fogja azokat a községeknek megvételre.

* **Épül a feketetőti hid.** Tegnap számbunkban megirtuk, hogy a feketetőti Körözs-hid építése fennakadt, mert a vállalkozónak minden szerszámát és anyagkészletét lefoglalták. Tegnap az államépítészeti hivatal már arról értesítette az alispánt, hogy a hid házilag való építését megkezdték. Az építést még a tél beállta előtt be akarja fejezni az államépítészeti hivatal és ezért kéri az alispánt, hogy a hivatal által megrendelt szükséges vas felszerkezetet a rimamurányi és salgótarjáni vasmű rt.-tól sűrgesse meg.

* **Kinevezés.** Miskolczy Ferenc dr. főispán *Korbucz* Agoston magyarorszei járási napidijas irnokot tenkei, *Asztalos* Sándor cséffai járási napidijas irnokot pedig derecskei járási irnokká nevezte ki.

* **Uj jogtudományi doktor.** A nagyváradi jogászársadalom egyik kiváló képzettségű fiatal tagját, *Sziber* Nándort tegnap avatták fel a kolozsvári egyetemen az összes jogtudományok doktorává.

* **Az okt. 8-iki hangverseny.** Tevékeny és odaadó fáradozás után most már egészében kialakult az október 8-iki *vigadó* nagy koncert műsora. Megállapítható, hogy a Kecskent segélyezésére tervezett multság annyira sok szép változatos látni valót nyújt a nagyközönségnek, az előadó számok olyan bővelegével hozakodik elő, hogy a legkényesebb igények várákosását is messze felülmulja. Szinte előre képzelhető már az a színes, tolongó, fesztelen kedvű nagy sokaság, amely ünnepi köntösbe fogja öltöztetni a Fekete Sas fényes előcsarnokát és kivilágított termeit. Az igazi nagyváradi szízen első hírnöke lesz az október

8-iki hangverseny. A multság programja már kész. *Piece de resistance*-sza lesz két előkelő magyar művészember vendégszereplése. A magyar operettjáték főfőmestere: Kacsóh Pongrác, aki gazdagon ömítő muzsikájával annyiszor elbűvölte a színházi nézőtér tapsoló publikumát. Most közvetlen közlelől mutatkozik be a hallgatóságának. A magyar muzsikáról tart Kacsóh Pongrác sok új megfigyelést és szakavatott hozzászólást ígérő csevegést. *Farkas* Imre, a leányok ünnepelt poétája, aki csipke finomságu verseivel a női lélek legzárkóztabb érzéseivel tudott fértközni és az uri szalonok legkeresettebb olvasmányává avatta könyveit, újabb oldaláról ismerteti meg tehetőségét. Operettet mutat be, újabb művét: *A kis-kadétot*. Az iglői diákok nagy sikere után igazi élvezettel kecsegtet ez a finom művű, régi bécsi stíllű kis zenés játék. A műsor többi szereplői Polgár Mariska, F. Károlyi Leona, Zsigmondy Anna, Gózon Gyula, Kabos Gyula, Szentgyörgyi Mártha, Horváth Mici, Báthory Elza, Miskey József, Baktay József és Medgyaszay Jenő már erősen készülődnek Kovács Mihály karmester és Sik Rezső rendező vezetésével arra, hogy a hangversenydelutánon minél pergőbb és precízebb betanulással és összjátékkal lépjenek meg a közönséggel. A jegyek előjegyezhetők Siket Andor és Bánóczy Kálmán dr. főispáni titkároknál, és kaphatók Huzella M. diszmtűáru és Vidor Manó Rákóczi-uti üzletében. Araik: Páholy 30 kor., páholy ülés 8 kor., földszinti szöille ülés I-II. sor 10 kor., III-IV. sor 8 kor., V-VII sor 6 kor., VII-VIII. sor 5 kor., körszék I-IV. sor 4 kor., V-VIII. sor 3 kor., támlásszék 2 kor., erkély ülés I. sor 2 kor., többi sorok 1 korona 50 fillér, állóhely 1 korona.

* **Bocskay szobor Kismarján.** Nagy ünnepe lesz ma Kismarja biharmegyei község lakosságának. A hajdu ivadékok megvalósították régi vágyukat s szobrot emeltek Bocskay István fejedelemnek, amelyet ma, vasárnap lepleznek le. A szép ünnepély alkalmából fellobogozzák a község házait. A leleplezésen küldöttség által résztvesz a magyar képviselőház, továbbá Bihar-megye törvényhatósága. A képviselőház koszoruját dr. *Várady* Zsigmond teszi le a szoborra, aki egyuttal az ünnepi beszédet is tartja. A képviselőház küldöttségében részt vesznek: dr. *Várady* Zsigmond, Mangra Vazul, Böllöny József, dr. Márkus László, Tegledy József, dr. Ertsey Péter, Zathureczky István és Kiss Ernő képviselők; Bihar-megye küldöttségét pedig dr. *Miskolczy* Ferenc főispán vezeti. Délben nagy diszebed lesz az ünnep befejezéséül.

* **Drágaság a Bach korszakban.** Hogy régen a hatóság sokkal jobban védte a közönség érdekeit az élelmiszerek uzsoráival szemben, arról fényes tanuságot tesz Bihar-megye levéltárában egy német szövegű hivatalos akta, mely most került napvilágra. Az ötvenes években történt, hogy az élesdi lakosság igen siralmas helyzetbe jutott. Az élelmiszerekkel kereskedők valósággal kiuzsorázták a fogyasztókat. A lakosság nem gyűlésezett, az igaz, hogy nem is volt szabad, hanem egy egyszerű beadványban elpanaszolták, hogy Élesden oly méregdrága minden, hogy nem lehet megélni. A panasz szerint nem lehetett kapni borsót, lencsét babot, lisztet, burgonyát. Hust meg éppen aranyért adtak csak. Az árusítók kényők-kedvük szerint emelték az árát mindennek. A panaszos beadványra a császári és királyi helytartóságon, a mai megyeházán, azonnal intézkedtek. Meghagyták az illetékes járási fő-

Reggelizés előtt félpohár
Schmidthauer-féle
Használatra valódi áldás gyomorba
josoknak, szakszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort
2-3 óra alatt teljesen
rendbehozza.
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

rököknek, hogy nyomban vizsgálja meg a panasz alapját. A rendeletben felsorolták, hogy melyik élelmiszert mennyiért lehet adni és ha ettől valaki eltér, úgy nyomban vonja el tőle a főnök a mérési engedélyt. A szigorú parancsnak meg lett az eredménye. Az élelmiszerek ára egy nap alatt megváltozott és minden cikket csakis a meghatározott árban lehetett adni. Csodálatos nem bukott meg egyetlen egy kereskedő sem, csak a német adminisztrátort szidták mint a bokrot.

* **Végzetes reggelizés.** Csökmőről jelentik: Borzalmas kínok közt mult ki a szomszédos Darusziget püsztán Poravec Anna 20 éves leány. Tegnapelőtt reggelizés közben kezét egy rozsdás késsel megsértette. Nem is gondolta, hogy ebből nagyobb baj is lehet és vi-gan ment dolgozni. Délfelé fejfájást érzett és tegnap reggel már annyira rosszul lett, hogy orvost hívtak. Az orvos vérmérgezést állapított meg és már nem segíthetett. A szerencsétlen leány tegnap délután borzalmas kínok közt meghalt. Poravec Anna tragikus esete az egész környéken nagy részvétet keltett.

Orvosi vizsgálatok a bécsi Allgemeines Krankenhausban beigazolták, hogy a természetes **Ferencz József-keserűvízzel** a székrekedés legkülönbözőbb nemeinél nagyon kiváló eredmények érhetők el. **Mert:** 1) A Ferencz József keserűvíz oldó és hashajtó hatása kisebb adatoknál következik be, mint bármely más hasonló viznél. 2) A Ferencz József-keserűvíz a betegek szívesen isszák és állandó használat mellett is jól türik. — Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben. A Szétküldési-Igazgatóság Budapesten.

* **Öngyilkos kalauz.** Tegnap este 6 órakor, a Bunyitay-ligeti rendőrszem telefonon étesítette a mentőket és a rendőrséget, hogy **Szilágyi Sándor** 26 éves villamos-kalauz öngyilkossági szándékból mellbelőtte magát. A mentők kimentek Szilágyinak Kereszt-utca 2. szám alatti legénylakására és beszállították őt a biiharmegyei kórházba. Az orvosok megállapították, hogy a golyó a bal mellén, a szív fölött halyolt be és a tüdőt sértette meg. Sérülése súlyos. Tettének oka ismeretlen.

* **Hajléktalanok menedékhelye.** *Fried* Ferenc törvényhatósági tag indítványt adott be tegnap Nagyváradi város törvényhatóságához, a hajléknélküli szerencsétlenek érdekében. Az indítványban kifejti *Fried* Ferenc, hogy a téli időszak közeledtével, addig is, míg a szegény úgy végleges megoldást nyer, a városnak gondoskodnia kell, hogy azon szerencsétlenek, akik hajlék nélkül maradnak, egyelőre legalább éjjel, menedékhelyet kapjanak. Modern városban nem szabad ily humanus intézménynek hiányoznia, de a város közönségére is fontos, ugy közegészségi, mint közbiztonsági szempontból, hogy ilyen menedékhely mielőbb létesítenessék. Indítványozza, hogy a törvényhatóság utalítsa a városi tanácsot, miszerint a hajléktalanok menedékhelyét, még a téli hideg idő beállta előtt állítsa fel. Az indítványt az október havi közgyűlés elé terjesztik.

* **A Dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony Pain-Expeller)** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuszna stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkór-nál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszert jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és üvegekben: á K —.80, K 1.40 és K 2.— a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

* **Az ügyvédképzés reformja.** Az ügyvédi szervezetmódosító törvényjavaslat a képviselőház előtt fekszik. Ebből most már pár hét alatt kétségtelenül törvény lesz, amely az ügyvédi gyakorlatot két évvel meghosszabbítja, a jelölti gyakorlat megkezdését a tételes szigorlat letételétől (ill. a doktoratus megszerzésétől) engedi csak meg. Ne áltassa senki magát azzal, hogy a törvény méltányosságot fog gyakorolni, hanem mindazon jelöltek, akiknek jogi vizsgájuk (szigorlat, ügyvédi) van hátra, egzisztenciájuk követelő parancsának tekinssék azt, hogy hátralevő vizsgáikat letegyék. Kiszámíthatatlan súlyos hátrányok fenyegetik a késlekedőt. Eltekintve az idővesztéstől a reform már is gyökeres rendszerváltozást jelent.

Az új rendszer az egész vonalon a vizsgák anyagának megtízszereződését és eddig nem ismert szigorúságot és precizitást hoz majd magával. E tendencia különben már is érezhető, mert a cenzorok lépten-nyomon fokozódó követelményeket támasztanak a vizsgázóval szemben. Aki tehát csak teheti, fogjon a készüléshez, amelynek egyedül célravezető: időt, fáradságot és költséget megtakarító gyors és biztos módját. A jogi vizsgák letétele c. munkában (IV. kiadás, negyvenedik ezer) találja leírva. Díjmentesen küldi dr. Dobó, Kolozsvár, Bolyai-utca 3. 402

* **Alulírottak** tisztelettel értesítik a n. é. közönséget, hogy az anyagok általános drágulása miatt kénytelenek a sütemény árát **október 1-től** darabonként **12 fillérre** felemelni. Tisztelettel **Stepper Ottó, Erdődi H.**

* **Az idei szép őszi napokat** legkellémesebben **CSÁKY SÁNDOR** terített asztalai mellett tölthetjük el, (vasut-állomás repülő-híd hegyoldali lejárójánál) hol mindenkor tisztán kezelt kitűnő hegyi borok, izletes jó magyar konyha áll a t. közönség rendelkezésére. — Minden szerdán este friss flecken-sült. — A t. közönség szives pártfogását kéri **Csáky Sándor** vendéglős.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezet akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puma vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer**-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyusok fegyverei csak **LADANYI JÓSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporáruda. Telephon 269. Nagyváradi, Rákóczi-ut.

x **WEISZ LAJOS** kereskedelmi- és műszaki irodája lakás és szőnyeg pormentesítő vállalatot létesített, melyhez a világhírű Vacuum Cleaner pormentesítő gépet alkalmazza. A vállalat megkezdte a munkálatokat és a jelentkezőket sorrendjében eszközli. Lapunk mai számában közölt hirdetést t. olvasóink figyelmébe ajánljuk.

x **Langen és Wolf motorgyár,** a világhírű OTTO motorok gyártója, helyben Kossuth-utca 7. szám alatt fióktelepet létesített. A cég fenti telepén állandóan üzemből láthatók: motorok, malomgépek, valamint az elterjedt Kiessling & Co. cég FAMEGMUNKÁLOGÉPEI és asztalosműhely-berendezési tárgyai s e minőségben környékünkön fenti cég az egyedüli, mely ezzel foglalkozik. Speciális utimozgonyai a legelismertebbek, miézt is ezeket erdő, fűrés és egyéb gyártelepeink figyelmébe ajánljuk. Szállít eredeti Diesel nyersolajmotorokat, teljes malomberendezéseket és cséplőgarnitúrákat, valamint gazdasági gépeket. Szakszerűen foglalkozik téglá-, jég- és hűtő-, valamint egyéb gyártelepek teljes felszerelésével. A cég 40 éves fenállása, valamint az egész világon elterjedt régi, kiváló hírneve már eleve is teljes szavatosságot nyújt a minden tekintetben legelőnyösebb kiszolgálásra. Kivánságra a cég díjmentesen szolgál árjegyzék, költségvetés és szakmérnöke kiküldetésével. Egyben felhívjuk t. olvasóink figyelmét a cég mai lapunkban megjelent hirdetésére.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyváradi Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3. Telephon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; villamos motor, világítási és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF. 33

x **Habig kalapok, Fownes keztyűk, angol cipők egyedüli raktára**
RÓTH M. UTÓDÁNÁL.

x „**A Borászok Lapok**”, Magyarország ezen ismert szaklapja egy „Oltványtelepek” című cikkben fölőtte elismerőleg foglalkozik a Caspari Frigyes tulajdonát képező küküllő menti első szőlő-oltvány teleppel Medgyesen (Erdély) és több fényképfelvételt mutat be, mely fényképek ezen telep oltványainak pompás fejlődését igazolják. A telepet, melynek gyönyörű árjegyzéke előttünk fekszik és amely árjegyzéket ingyen és bérmentve megküldi, legjobb megközöddéssel a legmelegebben ajánlhatjuk.

x **À LA GERBEAUD** színházi cukorkák kizárólag csakis **Aszódynál**, Kossuth-utca és **Cukorkakirálynál** Kert-utcán kapható eredeti csomagolásban, I-es 2 K, II-es 1 K, III-as 50 fill. Kiváló finom, jó minőségéért a cég neve garancia. Minden csomagon az **Aszódy** név olvasható. ::
Telefon 635. 550

x **A legszebb őszi és téli divatszöve-**tekből dus raktár érkezett **Darabont Gyula** uri divatszabó termébe Páris utca 2. szám. — **Telefon 980.**

x **MEGÉRKEZTEK** a Párisi és Bécsi kalap modellek, Nagy Sándor-u. 4. szám alatt.

x **Casínók,** olvasókörok, nép-, önképző- könyvtárak, valamint szakszervezetek igen gondos és előnyös kiszolgálásban részesülnek. **Benkő Arthur** könyv és papir keresk. modern antiquariumában, Nagyváradi, Rákóczi-ut 10.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagyváradi, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

Rimanóczy műbutorgyár.

::: Állandó bútorkiállítás. :::

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elváltalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.

::: TELEFON: 796. :::

Költségvetés díjtalan.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy **az őszi és téli szöveteim** megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyisint az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsü pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

Telefon 11-41.

Telefon 11-41.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes közl munkáktól, Bóvll árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az ellsmert olcsó áron szerezheth be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czégre!

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jósaqu modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhák

Állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltnék. Nagybecsü megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

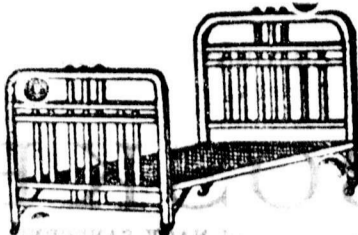
Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. l. em.

Kieszközöl

törlesztéses és jelzálog kölcsönök,

Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSD KÖLCSÖNT folyósítat.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székényág 3 matraccal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarniss 4 korona

Gyermekág 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.**Heti műsor:**

Vasárnap délután: Az obsitos, este: Az ártatlan Zsuzsi. (Kisbérlet 1. szám.)

Hétfő: Theodor és Társa.

Kedd: Theodor és társa.

Szerda: Theodor és társa.

Csütörtök: Az ártatlan Zsuzsi.

Péntek: (október 6 ikán) Bánk bán.

Szombat: Az ártatlan Zsuzsi.

Vasárnap délután: Sz-rencse fia, este: János vitéz. (Kacsóh Pongrác dr. vezetésével.)

Vasárnapi előadások. Az obsitost, Kálmán Imre és Bakonyi pompás operettjét játszik vasárnap délután a Szigligeti színházban a művészi repiz kiünő szereposztásában. Bak-tay József énekl a címszerepet, mellette Szőke Gizi, Angyal Ika, Zsigmondi Anua, Kabos, Leóvey stb. játszanak nagyobb szerepeket. Este az Artatlan Zsuzsi kerül színre a kisbérlet első számául.

Theodor és társa pompás francia vig-játék bemutatója lesz hétfő a Szigligeti-színházban. Nancy és Armont, a párisi szinpadí humoristák e két előkelőségének nagysikerű, Európa minden nagyobb színházaiban több száz előadást látott darabja a Theodor és társa kerül bemutatóra. A Theodor és társa egy párisi magán-detektív cég, mely diskkrét kutatásokon kívül, diskkrét családi dolgok elintézésével, elsimításával is foglalkozik. Chénerol építész is kliensei közé kerül. Chénerol ugyanis megtudja, hogy a felesége megcsalja egy elegáns uracsával. Az asszony és a fiatal és rokonszenves csábító megbízzák Theodor és társát, hogy simítsa el a férj előtt a dolgokat. A detektív aztán százféle végtelenül ötletes, ügyes komédiát játszat végig a főszervezott érijjel és a kikapós asszonykával, mignem csak-ugyan békét csinál, a férjjel eliheti felesége tökéletes ártatlanságát. A Theodor és társa főszerepeit a drámai ensemblé java erői játszószák: Si. Rezső, Szentgyörgyi Mártha, Hunyady, Hunyadyné, Turányi stb.

SPORT.

A N. S. E. vacsorája. A Nagyvárad Sport Egylet vivő szakosztálya folyó hó 2-án kezd meg a nyári szünet után újból működését, mely alkalomból az egylet a Pannonia kis-teremben este 8 órakor társas vacsorát rendez.

MULATSÁG.

Nagy szüreti mulatságok. Ma este 8 órakor a *Kereskedelmi Csarnok*-ban kezdetét veszi a szüret, melyet a Ref. Kör ifjúsága rendez szépség verseny, próbaházasság, mucsai vásár, díszfelvonulás, tényképzés, szabadlopás, ajándékok osztogatásával és korona ajándékkal. Gond fordítatik arra is, hogy must is legyen.

Kath. Legényegylet szüreti mulatsága jövő vasárnap, folyó hó 8-án lesz megtartva az egylet Teleky utcai helyiségében.

Bál a magyarcsékei iskola javára. A magyarcsékei közönség tegnap este lényesen sikerült bált rendezett az ottani római kath. iskola javára. A mulatság sikerült és elég tekintélyes összeget juttatott az iskola javára.

IRODALOM.

Az Élet október 1-i száma a következő tartalommal jelent meg: Vasárnapi levél: A mór elmélet. — Zenés esték: Liszt Ferenc. — Enek a Balatonon. (Költemény.) Sik Sándor. — Egyötöd fillér. Obszervátor. — Feladom a várat. Ideges nap után. (Költemények.) Lányi Sarolta. — Selence. (Regény.) Orbán Dezső. — Portland hercege. Gróf Villiers de L'Isle-Adam—Fráter Aladár. — Levél Campagnáról. Pethő Sándor. — Csomafáy. Sz. Szigethy Vilmos. — Szeretem az ősz faluhelyen. (Költemény.) R-metey Dezső. — Csütörtök ur. (Regény.) Chesterton-Hévey. — Oidipus király. Sik Sándor. — Akadémia, kezdő halhatatlanok számára. J. néző. — Színház. — Zene. Mozgó képek. — Szerk. üzenetek.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ**BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ****BAKTERIUM-MENTES**

természetes ásványvíz.

Üdít-gyógyít.**Üdít-gyógyít.**

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitünő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. — Főlerakat:

JANKY ANTAL utóda

oégnél Nagyvárad.

203

Igazságszolgáltatás.

§ Apa és fia az esküdszék előtt. Tegnap folytatták az esztári gyilkosok ügyében az esküdszéki tárgyalást, mely az egész nap folyamán tartott és belenyult az esti órákba is. A délelőtt folyamán a tanúhallgatások befejezést nyertek, majd megállapították az esküdtek elé intézendő kérdőpontokat. Azután dr. Kármán Esemér mondta el a vadbeszédét, melyben úgy az apát, mint a fiut bünyösnek kéri kimondani. Délután került a sor Rádl Odön nagyszerűen megkonstruált védőbeszédére. Ot óra felé járt az idő, mikor a védőbeszédét Rádl Odön befejezte és 6 óra után vonultak vissza az esküdtek tanácskozni.

Az esküdtek mindkét főkérdésre igennel feleltek, s a verdikt alapján az esküdbíróóság az apát Szécsi Audrást szándékos emberölés bűntettében, a fúrt pedig szándékos emberölés vétségében bűnösnek mondta ki és Szécsi Andrást tizenket év fegyházra, Szécsi Józsefet négy év fegyházra ítélte. A védő az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett be.

NYILTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézet.
Üvegcsiszoló és tükör áruháza.
NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezésék
készítésére, művészi és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

— CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITÜNTETVE. —

Telefon 1164.

PÉNZ

Olcsó

tőketörlesztéses kölcsönöket

10—75 évre folyósít, ugyisint régi
drágább kamatu kölcsönöket kicserél,
convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok
örök árban való adás-vétel vagy bérletét
a legsikeresebb eredménnyel közvetíti.
Földbirtok parcellázását
saját költségén elvállalja és finanszírozza.

Faludi Ignác utóda

BARNA ARTHUR

bankbizományi és ingatlan forgalmi irodája

NAGYVÁRAD, MÉSZÁROS-UTCZA 2-ik SZÁM.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával
művészikivitelben szápadlás
nélkül is készít **kitűnő** hiru-
nevé

Fogműtermében

Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKÉ

Irta SARKADI NAGY SÁNDORNE

(Folytatás.)

53

— Hát még mit tartott rólam? Mondja őszintén, nagyon érdekel! Miután ugyanis óhajtottam önnek és most megmondom, látom, kívánja is azt meghallani.

— Mondja már, égek a kíváncsiságtól, — sürgeté türelmetlenül a leány.

— Nos, hát hallja meg, hogy hideg, szélsőséges ez kacér.

— Szép! De hát mégis miből következhetett nállam e kiváló tulajdonokat.

— Azt nagyon hosszadalmas volna elmondani, hanem ígérem, hogy legközelebb egészen őszinte leszek.

— Hiszen az ut is hosszú még előttünk beszéljen kérem.

— Ugy is tudom, hogy Margit biztatta Önt e téte á téte re.

— Mindjárt otthon leszünk — viszonzá kitérőleg András s véletlenül ama bizonyos diófára mutatott, amely ama jelenetnek volt néma tanuja, amelynek egykor szereplők ök maguk s a szép Légrády né voltak.

Mindketten mélyen elpirultak.
— Üjünk le egy kissé a padra, ön nagyon fáradtnak látszik Erzsike.

— Nem lehet, későre jár az idő, szüleim tudom biztosan, hogy már is nyugtalanodnak miattam.

— Azt fogják hinni, betért rokonaihoz, jöjjen pihenjen kissé, akkor majd elmondok mindent.

Oly ellenállhatatlanul nézett reá, hogy a leány, ki vágyva várt magyarázataira, engedelmesskedett. Meült a korhad, régi padra, András mellette foglalt helyet.

— It történt, — kezdé azonnal a fiatal ember — e helyen, hogy megsértettem egy gyermekleányt, kit pedig őszintén, igazán szívesen testvérként szerettem. Egy szép leány kedvéért alacsonyodtam úgy le, kinek — mint tisztán láttam — szíve vágyát teljesítettem a mondott sértő szavak által.

Mondanom sem kell, mennyire fájlaltam vigyázatlan szavaimat, melyek az ezután következő borzalmas, felejthetetlen jelenetet idézték elő.

Keserű bűnbánatot éreztem. Meggyűlöltem önmagamot s azt a szép srémet, aki esztelen szavaim elmondására csábított. Legnagyobb vágyam volt tanulmányaim pályámon való előhaladásom közepette is, hibámat egykoron jóvátehetné.

— Folytonosan ama gyermekleány lebegett lelki szemem előtt. Még álmaimban is ragyogón, mint amilyennek a görög nőjelmezében viszont is láttam. Minden széppel és jóval felruháztam ezen álmaimban, s élénk vágy támadt bennem viszontlátására.

Ezen vágy, lassankint valami megmagyarázhatatlan érzésnek adott helyett.

Lementem Hollódyékhoz azon reményben, hogy viszontlátom ábrándjaim hősőjét, a hajdani kis Böskét.

Ott értesültem, hogy a fővárosba tartózkodik. De hiába igyekeztem, nem tudtam feltalálni.

Ha tudakozódtam Somlyayék után, mindig azt nyertem válaszul: Jelenleg nincsenek idehaza.

Már feladtam minden reményem, hogy valaha is találkozzunk, amidőn a nőjelmez bálón viszontlátottam önt.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

KÖZGAZDASÁG.

Az országos vásár Nagyváradon.
Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a kereskedelmi m. kir. miniszter ur megengedte, miszerint a Biharvármegye területéhez tartozó Nagyvárad községben folyó évi október hó 3-ikára kiűzött heti vásár ez évben kivételesen október hó 4. napján tartassék meg. Nagyvárad, 1911. szeptember hó 28. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara, Huzella Gyula kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

Legelő Révnek. A földművelésügyi miniszter tegnap értesítette az alispánt, hogy Rév községe részére 1000 koronát adományozott legelő céljaira.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése
Budapesten

A gabona-tőzsdén tegnap szilárd volt az irányzat. Készárak 5 fillérrel emelkedtek.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza (1912)	— — —	12.10
Októberi buza — — —	— — —	11.86
Októberi rozs — — —	— — —	10.17
Októberi zab — — —	— — —	9.30
Májusi tengeri (1912)	— — —	8.30
Augusztusi tengeri — — —	— — —	7.88
Augusztusi repce — — —	— — —	14.60

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — —	836.75
Osztrák hitelrészvény	— — —	645.—
Jelzálogbank — — —	— — —	485.50
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	571.50
Salgótarjáni kőszén	— — —	668.—
Osztrák államvasut részvény	— — —	730.—
Közuti vasut — — —	— — —	798.—

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 40. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótallok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Központi fűtés alacsony nyomású gőz és melegvíz fűtések. Szellőző berendezések. Központi melegvízkészítő telepek. Száritó telepek mindenféle czeleokra. Eredeti Meidinger-kályhák. Meidinger töltő, bályozó kályhák és kaloriferek. Folyton-égő (Dauerbrand) kályhák. Legolcsóbb fűtés. A hideg beálltával egyszer kell befűteni és egész télen át ég. A szobákban kellemes meleg.

Eisler és Vértés

Meidinger-kályhák gyára

Budapest, VI. Andrassy-ut 41. sz.

Nagyságos Asszonyom

miért nem hord Párisi vagy Bécsi kalapot?

Most, amikor módjába volna csak újdonságot vásárolni, mert amióta

MEGNYILT A

PÁRISI KALAP-SZALON

Nagy Sándor-utca 4. szám alatt
ahol minden 10 napban változatos újdonságot lehet találni.

Szives látogatásokat kérve, vagyunk kiváló tisztelettel

Krámer és Kirsnerne, Párisi Kalap-szalón vezetői.

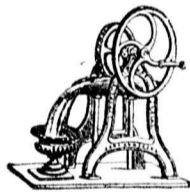
Alakításokat kiválasztott modellek után készítünk.

Szőlő-
oltványokat
szállít amerikai si-
ma és gyökere
vesszőket különféle
fajokban, fajtis-
taságért jótállva
legdusabb válas-
tékban a már évek óta elsőnek és legmegbízha-
tóbbrak **Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep**
ismert
tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**
MEDGYES, 30. sz. (Nagyküküllő-megye.)
ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo
Az árjegyzékben található az ország minden részéről
érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlő-
birtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős
személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosá-
got szerezhet magának fenti szőlőtelep meg-
bízhatóságáról.

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb
KÜTSZIVATTYUJA az

„OMEGA” lánckút

mert rendkívül sok vizet ad,
mert kis gyermek kezelheti,
mert soha be nem fagy,
mert soha nem romlik,
mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást ingyen és bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD
Budapest, VI. Gyár-utca 5. 259

NIGRIN
(Fennolent)

Legjobb hajpórák
Kínosított kapható
A legújabb vadászati kiállítás
arany éremmel kitüntetve

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözpart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szárvíz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
8 » Thymol	20 »
1 » Stomatol	20 »
1 » tégely Odontin togpaszt	55 »
1 drb Odontin betét	35 »
1 üveg Picavan	98 »
1 üveg Bay Rum	35 »
1 » Jera violette brillantin	30 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantin	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 tégely Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Diana szappan	65 »
1 dob Lickner puder	88 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »
1 » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	88 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	90 »
1 üvegtégely tejcrém	90 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajuskefe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkefe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Bruuz watta	55 »

806

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját szabónak előnye, ha személyesen meg nem győződik az árról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
Réthy-féle pemetefü cukorkáknál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és
határozottan **Réthy** félet kérjünk,
mivel sok haszontalan utánzat van.

Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a Réthy
név. Egy doboz 60 fillér. Mindenütt kapható.

! Csak Réthy-félet fogadjunk el. !

Értesítjük

igen tisztelt vevő közönségünket,
hogy legújabb kicsinybeni elaru-
sító üzletünket

Zöldfa-utca 7. sz. alatt

Dr. MUNK házban megnyitottuk.

Moskovits Farkas és Társa

cipő és csizmagyár r.-t. Zöldfa-utcai fióküzlet.

Legnagyobb választék férfi, női és
gyermek cipőkben!

Egységes szabott gyári árak!

TELEFON!

Megérkezett

a nagy cipő szállitmány, az első
nagyváradai selejtes cipő áru-
házba, ahol minden fajta cipő
igen olcsó árban kapható.

■ Belvárosi Takarékos épület, Barcs-palota. ■

Nagyvárad város tanácsának árverési köldöttsegétől.

14693—1911. szám.

Ajánlati felhívás.

A város tanácsától fenti szám alatt vett megbi-
zás folytán a Nagyvárad város tulajdonát képező
villamosmü-telepen létesítendő műhely építő munkálatai-
nak vállalatba adása céljából folyó évi október hó
9-ik napján d. e. 10 órakor a városháza tanácsster-
mében ajánlati tárgyalást fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

1. Föld, kőműves és elhelyező munka.
2. Vas munka.
3. Kőfaragó munka.
4. Ács munka.
5. Bádogos munka.
6. Cserepező munka.
7. Asztalos munka.
8. Lakatos munka.
9. Mázoló munka.
10. Üvegező munka.
11. Kályhás munka.
22. Vízvezetési munka.

Bánatpénzül ajánlati összeg 5 %-a, teendő le
a város házipénztárába. A bánatpénz készpénzben
vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le, amit az
az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem a bánat-
pénz letételét igazoló nyugta, vagy ennek közjegyzői-
leg hitelesített másolata csatolandó az ajánlatához.

Ajánlatok csak írásban alulírott köldöttsegi el-
nök kezéhez 1911. évi október hó 9-ik napjának
d. e. 10 órájáig adhatók be, amikor is azok nyilván-
os ülésben fognak felbontatni, az ajánlatok egy ko-
ronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerűen
kiállított pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelye-
zett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánla-
tok fognak figyelembe vétetni. A borítékban megjel-
lendő a munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis egységárak megjelölése mellett te-
hetők, ebből a célból a város ártételekkel ki nem
töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezé-
sére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell ki-
tűntetni azon egységi árakat, melyek mellett a mun-
kálatok végrehajtására magukat kötelezik.

Azon ajánlattevők, kiknek ajánlatát a város jog-
erősen elfogadta, kötelesek a vett felhívástól számi-
tandó 8 nap alatt a munkálatot megkezdeni s azt
oly erővel folytatni, hogy az összes munkálatok 1911.
december hó 15-re teljesen befejezve s kifogástalan, hasz-
nálható állapotban átvehetőek legyenek.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részle-
tes feltételek, az ártételekkel ki nem töltött költség-
vetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hi-
vatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és
költségvetések 5 koronáért megszerezhetők.

Ajánlatot úgy az összes munkálatokra, mint az
egyes munkanemekre lehet a fenti részletezés szerint
beadni. A közszállítási szabályrendeletnek hazai gyárt-
mányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalma-
zására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőkre
feltétlenül kötelezők.

Az ajánlattevőt ajánlata azonnal és mindaddig
kötelezi, míg az ajánlatok felett végleges döntés nem
történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejts
eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelke-
désével kötelezi.

12. A város közönsége fenntartja a jogot, hogy
a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való
tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb
ajánlati tárgyalást írthasson ki.

Azon pályázók, akik még üzleti összeköttetésben
a várossal nem állottak, vagy a városi hatóság előtt
még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és
megbízhatóságukat a vállalatuk telepe szerint illetékes
kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan ki-
tűnteni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtsi
feltételeket s az ártételekkel ki nem töltött költségveté-
seket és terveket ösméri és azokat magára kötelezők-
nek elfogadja.

Kelt Nagyváradon, 1911. sept. 28-ik napján.

Komlóssy József,
tanácsnok mint az árverési
köldöttseg elnöke.

CSILLÁR

perzsa szőnyeg,
rézbutor, bronz-árak,

valamint előkelő uriszoba
berendezések, eredeti olaj-
festmények, ugyszintén
többféle dísztárgyak, mint

alkalmi árak

a legelőnyösebben beszerezhető

Budapest, Andrássy-út 35. l. em. alatt

Viszontelárusítóknak nagy engedmény !!!

A Biharmegyei Gazdák aru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5%-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb
feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb ka-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapirokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
sit házakra és földbirtokokra

Értesítés.

Van szerencsém a t.
érdeklődő közönség tu-
domására hozni, hogy

a Magyar Vacuum Cleaner sza-
badalmazott lakás- és szőnyeg
pormentesítő vállalatot létesítet-
tem, a munkálatokat megkezdtem
és a jelentkezők sorrendjében
eszközöltetem.

WEISZ LAJOS

keresk. és műszaki irodája

Szacs vay-utca 81.

323. Telefon 323.

Védjegy: „Horgony“.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótleka
egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénél, oszúznál és meghüleséknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be-
vásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti
üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.—
és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
D. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Uradalnak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző
takaréktűzhelyek
és lakatos tömegárak állandó raktáron.
Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Figyelem!

Kálló István mezőgazdasági és
műszaki részv.-t.
vezérigazgatója ellen Nagyváradon bírói-
lag megítélt 260 korona és járuléka
követelés eladó.

Bővebbet Frischmann iroda, N.-Várad,
Zöldfa-utca 21. sz.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák
ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhöz szállítjuk.
Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.
Csillárok,
ívlámpák
állandóan nagy választékban kap-
hatók.
Villamos motorok
1/2 lóerőtől maűen nagyságban.

Költségvetések ingyen

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Dajkovits E.

fényirodáiban
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Szabadalmazon
folyton-égo
Meteor
Kályhák sz. 1166.

**KÁLYHA
TÁLCZÁK
ELLENZŐK
FAKOSARAK
SZENTARTÓK
NAGY
VÁLASZTÉKBAN**

Szabadalmazon
folyton-égo
Meteor
Kályhák
sz. 71-79
sz. 1174-1176.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereske-
désében N.-Várad, Rákóci-ut.

TÁTRAY és TSA RT.

Va: öntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Feldstrick Kálmán

könnyűkötészete és dobozgyártása
Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház

A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szakmába vágó munkát a legegyszerűbb és a legdiszesebb kivitelben.

Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir. ítélőtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir. Adóhivatalok, M. kir. honvédbadapródiškola és a megyei összes főszolgabírók és körjegyzők szerződéses szállítója

231

Telefon 1153. Interurbán Telefon 1153.

A tisztelt hölgyközönségnek!

tudomására adom, hogy a budapesti, bécsi és külföldi tanulmányutról a legmodernebb újdonságot megszereztem a tisztelt hölgyközönség részére, amely bármikor megtekinthető.

A legújabb

Direktovárfűzők

csipős hasfűző, trikó-fűzők, meltartók és mindenféle különlegességi fűzők nálam kaphatók készen és mérték után elkészítem. Raktári fűzőkben nagy választék és olcsóbban beszerezhető nálam, mint bárhol. Becses partfogását kérve

Izsák Lidia

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedül fűzőszállítója. Fűzők tisztítását és javítását jutányos áron elvállalom.

A világhírű

Málnási borviz

a legjobb és legolcsóbb, a legelőkelőbb orvosok által ajánlott természetes savanyú ásványvíz. A málnási borvíz üdít, étvágyat gerjeszt és elősegíti az emésztést. Kitérő hatású hűlés és közhőnynek valamint elkerülése a járványos betegségeknek. Ezen világhírű gyógyhatású ásványvíz kapható minden üzletben.

Főraktár: **Altmann és Társai**
bor és pálinka kereskedése Nagyvárad, Torna-u.
Telefon 1067.

Literje 24 fillér, 10 üveg megrendelésnél házhoz szállítjuk. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

UNGHVÁRY JÓZSEF

SZŐLŐTELEPÉN és GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJÁBAN
CZEGLÉD (PESTMEGYE)

Nagyobb mennyiségű

nemes gyümölcsfa-

szőlő, bogyógyümölcsök,

vadoncók, kertü sővények,

sima és gyökeres szőlővesszők

stb. Kaphatók.

Tessék kimerítő árjegyzőket kérni!

LANGEN és WOLF motorgyár

Fióktelepe: Nagyvárad, Kossuth-utca 7. sz.

Telefon-interurbán: 10-74.

Eredeti világhírű OTTO motorok.

Szaktmérnök kiküldetése díjmentes.

Kérje díjtalan árjegyzőkeinket.

Benzinmotorok és lokomobilok. Szívógáztelepek. Uti mozgonyok. Eredeti DIESEL nyersolajmotorok. Teljes cséplőgarniturák. Leipzigi famegmunkálógépek és asztalos műhely berendezések. Teljes malomberendezések, gazdasági malmok és takarmánykamrák. Gazdasági gépek. Téglagyári és ipari berendezések.

Jég és hűtőtelepek. Műszaki cikkek.

Állandó gépkiallítás.